

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci

žalobce: J. K., narozený dne X
jednající opatrovníci P. K., narozenou dne X
oba bytem X

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 11. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 11. 11. 2024, č. j. X, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 11. 11. 2024, č. j. X, jímž žalovaná realizovala rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2024, č. j. 42 Ad 17/2023-60, a změnila své rozhodnutí ze dne 10. 1. 2023, č. j. X, tak, že podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. e) a ustanovení § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) žalobci od 1. 12. 2022 zvýšila invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně ve výši 15 576 Kč měsíčně. Žalovaná dále rozhodla, že od 1. 1. 2023 žalobci náleží invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně ve výši 16 312 Kč měsíčně, neboť podle nařízení vlády č. 290/2022

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Sb. se procentní výměra invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně zvýšila na 12 272 Kč měsíčně a základní výměra se zvýšila na 4 040 Kč měsíčně. Žalovaná dále rozhodla, že od červnové splátky důchodu v roce 2023 žalobci náleží invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně ve výši 16 995 Kč, neboť podle ustanovení § 67ca odst. 1 zákona o důchodovém pojištění se procentní výměra invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně zvýšila na 12 955 Kč měsíčně a základní výměra se zvýšila na 4 040 Kč. Žalovaná dále rozhodla, že od 1. 1. 2024 žalobci náleží invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně ve výši 17 355 Kč měsíčně, neboť podle nařízení vlády č. 286/2023 Sb. procentní výměra invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně činí 12 955 Kč měsíčně a základní výměra se zvýšila na 4 400 Kč měsíčně. Žalovaná vycházela z posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem ze dne 20. 11. 2023 (dále jen „posudek ze dne 20. 11. 2023“), podle něhož byl žalobce invalidní ve třetím stupni, přičemž datum změny invalidity bylo stanoveno na 1. 12. 2022, tj. ke dni zahájení předmětného správního řízení.

Žaloba

2. Žalobce v podané žalobě konstatoval, že v řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí opakovaně namítal splnění podmínek invalidity třetího stupně již ke dni vzniku invalidity nebo ke dni dosažení zletilosti (ve formě tzv. invalidity mladých podle § 42 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění nebo tzv. invalidity z mládí podle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění). To žalobce zdůvodňoval charakterem těžké poruchy autistického spektra, tedy poukazem na její vrozenost a celoživotní povahu. Žalobce připomněl, že rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2024, č. j. 42 Ad 17/2023-60, žalovanou zavázal vycházet z toho, že žalobce byl ke dni vydání rozhodnutí žalované ze dne 16. 5. 2023, č. j. X, invalidní ve třetím stupni, přičemž řešení ostatních žalobcových námitek ponechal do dalšího správního řízení. Žalobce vysvětlil, že z procesní opatrnosti podal 23. 4. 2024 žádost k přezkumu podle § 56 zákona o důchodovém pojištění, kterou se u žalované domáhal, aby před vydáním nového rozhodnutí ve věci přezkoumala výši invalidního důchodu zpětně od okamžiku vzniku invalidity, tj. ode dne 2. 9. 2018.
3. Žalobce uvedl, že žalovaná jeho požadavek přezkoumání nároku podle § 56 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění v napadeném rozhodnutí odmítla s odůvodněním, že je vázána právním názorem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2024, č. j. 42 Ad 17/2023-60, a proto je třeba vyjít z posudku ze dne 20. 11. 2023, kterým bylo datum změny invalidity na třetí stupeň stanoveno na 1. 12. 2022.
4. Žalobce proti napadenému rozhodnutí namítl, že je v rozporu se zákonem, a to zejména s § 38, § 39, § 42 a § 56 zákona o důchodovém pojištění, s § 78 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a dále s § 2 odst. 3, odst. 4, § 3, § 8, § 50 odst. 4 a § 68 odst. 2, odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“).
5. Žalobce jmenovitě namítl, že žalovaná nepřezkoumáním nároku žalobce na invalidní důchod *ex tunc* podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, zatížila řízení vadou a porušila zákaz libovůle při výkonu veřejné moci. Žalobce uvedl, že si je vědom charakteru řízení zahajovaných z úřední povinnosti, nicméně v případě řízení zahajovaných *ex officio*, u nichž jsou či mohou být nezahájením řízení přímo dotčena subjektivní práva konkrétního žadatele, je situace specifická. Žalobce dále vyjádřil názor, že ačkoli řízení zahajovaná z úřední povinnosti slouží primárně k ochraně objektivního práva, vzhledem k situaci žalobce existuje i veřejný zájem na tom, aby se osoby trpící stejnými těžkými zdravotními postiženími s obdobnou mírou poklesu pracovních schopností nacházely ve

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

stavu právní jistoty a předvídatelnosti práva, tj. jistoty, že při rozhodování obdobných případů nebudou vznikat nedůvodné rozdíly. Žalobce dodal, že žalovaná se s jeho řádně uplatněným nárokem v napadeném rozhodnutí nevypořádala, jelikož ve vztahu k období 2. 9. 2018 až 30. 11. 2022 neuvedla žádné argumenty, proč nepovažuje za důvodné či možné stupeň žalobcovy invalidity v uvedeném období přezkoumat.

6. Žalobce upozornil, že žalovaná jeho podání ze dne 23. 4. 2024 konstatovala v odůvodnění napadeného rozhodnutí, aniž by uvedla, jakým způsobem s ním naložila. Žalobce vyjádřil názor, že bylo povinností žalované jeho podání vyřídit, opačným postupem tedy zatížila své rozhodnutí vadou opomenutého výroku. K možnosti soudní ochrany v případě, kdy se nezačíná řízení z moci úřední dotkne sféry veřejných subjektivních práv, a k subsidiaritě zásahové žaloby v takovém případě, odkázal žalobce na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, zejména na jeho body 73 a 81.
7. Žalobce dále namítl, že žalovaná nepřezkoumáním žalobcova nároku na invalidní důchod třetího stupně v období 1. 9. 2018 až 30. 11. 2022 porušila § 78 odst. 5 s. ř. s., neboť Krajský soud v Ústí nad Labem v poslední větě bodu 39 rozsudku ze dne 25. 3. 2024, č. j. 42 Ad 17/2023-60, výslovně ponechal řešení uvedené otázky do správního řízení. Žalobce uvedl, že Krajský soud v Ústí nad Labem vycházel z posudku ze dne 20. 11. 2023, který postavil na jisto, že žalobce byl ke dni 1. 12. 2025 invalidní ve třetím stupni, přitom ale nevyloučil možnost, že žalobce podmínky invalidity třetího stupně splňoval již dříve. Tento závěr opírá o dikci poslední věty bodu 39 výše zmiňovaného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2024, č. j. 42 Ad 17/2023-60.
8. S ohledem na své předchozí žalobní námitky žalobce konstatoval, že okamžik změny stupně invalidity byl v jeho případě určen svévolně. Žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2018, č. j. 1 Ads 82/2018-30, který judikoval, že datum vzniku invalidity by mělo být objektivně a přesvědčivě odůvodněno a nelze ho proto stanovit na základě nahodilých skutečností. Žalobce uvedl, že žalovaná měla k závěru o existenci invalidity před 1. 12. 2022 dospět postupem souladným s principem materiální pravdy, konkrétně hodnocením důkazu – posudku ze dne 20. 11. 2023. Podle žalobce lze jednoznačně vyvodit, že pokud žalobce trpěl těžkou poruchou autistického spektra jak v roce 2012, tak ke dni 1. 12. 2022, trpěl jí vzhledem k její celoživotní povaze též ke dni vzniku invalidity, tedy k 2. 9. 2018.
9. Vedle shrnutí žalobních bodů žalobce odcitoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2014, č. j. 5 Ads 94/2014-22, který vyložil § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění.

Vyjádření k žalobě

10. Žalovaná v písemném vyjádření k žalobě nejprve zrekapitulovala dosavadní průběh řízení a následně konstatovala, že se žalobce snaží domoci přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně (tzv. „invaliditu z mládí“), a to zpětně od 2. 9. 2018.
11. Žalovaná vysvětlila, že byla vázána právním názorem vyjádřeným v rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2024, č. j. 42 Ad 17/2023-60, a proto vycházela z toho, že žalobce byl ke dni vydání rozhodnutí žalované ze dne 16. 5. 2023, č. j. X, invalidní ve třetím stupni. Žalovaná uvedla, že pokud vzala za podklad pro vydání napadeného

rozhodnutí posudek ze dne 20. 11. 2023, který datum změny stupně invalidity stanovil na 1. 12. 2022, jednala v souladu s právním názorem soudu.

12. Žalovaná podotkla, že v otázce posouzení nároku na dávku se stejně jako při posouzení míry poklesu pracovní schopnosti jedná o odbornou otázku vyžadující znalosti z oboru medicíny a z oboru posudkového lékařství. K námitkám žalobce ohledně stanovení data vzniku invalidního důchodu, žalovaná uvedla, že i v tomto případě byla vázána odborným lékařským posouzením, tedy výše zmíněným posudkem ze dne 20.11. 2023.
13. Žalovaná uvedla, že žalobce navštěvoval od roku 2018 do roku 2021 střední odbornou školu – obor malíř pokojů a natěrač, a proto se zjevně nejedná o zcela nevzdělavatelnou osobu, tedy o osobu neschopnou soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění ve smyslu § 42 zákona o důchodovém pojištění, která by mohla být uznána invalidní podle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Žalovaná v této souvislosti odkázala na svou metodiku – čl. 8 instrukce č. 12/2016 o posuzování invalidity pro účely zákona o důchodovém pojištění.

Jednání soudu

14. Při ústním jednání konaném dne 20. 8. 2025 opatrovnice žalobce odkázala na písemná podání soudu. Žalovaná se z jednání soudu písemně omluvila. Z omluvy vyplynulo, že souhlasí s projednáním věci bez její přítomnosti.

Posouzení věci soudem

15. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal podle části třetí dílu prvního hlavy druhé s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení rozhodnutí dle ustanovení § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud z úřední povinnosti podle ustanovení § 76 odst. 2 s. ř. s. přihlídnout toliko k takovým vadám napadeného rozhodnutí, které vyvolávají jeho nicotnost. Takové nedostatky v projednávané věci ovšem zjištěny nebyly.
16. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu, po prostudování obsahu předloženého správního spisu a po provedeném jednání dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
17. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že ve správním řízení po vydání rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2024, č. j. 42 Ad 17/2023-60, vzala žalovaná za podklad napadeného rozhodnutí posudek ze dne 20. 11. 2023, který stanovil datum změny stupně invalidity na 1. 12. 2022. Soud připomíná, že při předchozím řízení vedeném pod sp. zn. 42 Ad 17/2023 posuzoval spornou otázku, v jakém stupni byl žalobce ke dni vydání rozhodnutí žalované ze dne 16. 5. 2023, č. j. X, invalidní. V tomto smyslu formuloval soud svou žádost o vypracování posudku adresovanou dne 19. 7. 2023 posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem a v tomto rozsahu též zavázal žalovanou pro další správní řízení (srov. formulaci bodu 38 a 39 rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2024, č. j. 42 Ad 17/2023-60). Pro soud bylo při hodnocení posudku rozhodující, zda je náležitě zdůvodněn tak, aby byl přesvědčivý a logický především ve vztahu ke sporné otázce, tj. zda, a případně v jakém stupni, byl žalobce ke dni vydání

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

rozhodnutí žalované ze dne 16. 5. 2023, č. j. X, invalidní (takový postup je v souladu s judikaturou správních soudů, zejména s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2017, č. j. 7 Ads 257/2017-19). Pokud Krajský soud v Ústí nad Labem v bodě 39 svého rozsudku ze dne 25. 3. 2024, č. j. 42 Ad 17/2023-60, ponechal vypořádání zbylých námitek včetně posouzení případné invalidity z mládí, a tedy i s tím spojené určení data vzniku invalidity třetího stupně, do správního řízení, postupoval nejen v souladu s obecnou zásadou subsidiarity soudních zásahů, ale i s judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 8. 2017, č. j. 10 Ads 8/2017-44).

18. Pokud tedy žalobce opakovaně zpochybňoval datum změny stupně invalidity, žalované nic nebránilo posoudit ve vztahu k této otázce přesvědčivost posudku ze dne 20. 11. 2023 coby podkladu pro vydání napadeného rozhodnutí, neboť ohledně data změny stupně invalidity nebyla žádným právním názorem soudu vázána. Žalovaná měla zejména zohlednit, zda posudek ze dne 20. 11. 2023 dostál ve vztahu k této otázce požadavkům na něj kladeným: „datum vzniku invalidity patří mezi stěžejní otázky, jimiž je nutno se při posuzování žádosti o invalidní důchod zabývat a stanovení data vzniku invalidity je nutno přesvědčivě odůvodnit“ (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2011, č. j. 4 Ads 118/2010-174). Žalovaná své rozhodnutí nicméně založila na premise, že je při svém rozhodování ohledně dne změny stupně invalidity posudkem posudkové komise vázána, což lze vyvodit z jejího odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalovaná se proto otázkou dne změny stupně invalidity nezabývala a zatížila řízení vadou. Žalovaná je totiž povinna dle § 88 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb. o provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o provádění sociálního zabezpečení“), přezkoumat rozhodnutí, proti němuž byly podány námitky, v plném rozsahu. Pokud by této své povinnosti dostála, musela by zjistit, že ačkoliv je v posudku ze dne 20. 11. 2023 uvedeno jako datum změny stupně invalidity 1. 12. 2012, současně není toto určení nijak odůvodněno. Jelikož žalovaná není oprávněna udělat si vlastní úsudek o zdravotním stavu stěžovatele, konkrétně změně stupně invalidity, měla tuto nejasnou otázku před vydáním napadeného rozhodnutí nechat v souladu s § 8 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení odborně posoudit (srov. bod 28 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 12. 2015, č. j. 2 Ads 182/2015-26).
19. Jelikož určení dne změny stupně invalidity je spornou otázkou nynějšího řízení, soud zohlednil konstantní judikaturu, z níž plyne, „že datum vzniku invalidity je objektivně existujícím stavem a nelze ho proto stanovit na základě nahodilých skutečností, jakými v konkrétním případě mohou být např. hospitalizace, datum lékařského vyšetření, datum podání žádosti o invalidní důchod, datum skončení výplaty nemocenského, je-li podle zdravotních změn a vyšetření možné spolehlivě usoudit, ke kterému datu invalidita skutečně vznikla.“ (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2011, č. j. 4 Ads 118/2010-174). Soud si je zároveň vědom, že nemá odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity především závisí, a protože se nespokojil s odůvodněním data změny stupně žalobcovy invalidity v posudku ze dne 20. 11. 2024, vyžádal si v rámci tohoto soudního řízení v intencích § 52 odst. 1 s. ř. s. v návaznosti na § 77 téhož zákona odborný posudek od posudkové komise, která je v těchto věcech podle § 4 odst. 2 zákona o organizaci povolána k posuzování zdravotního stavu žalobců v soudních řízeních ve věcech důchodového pojištění. V žádosti o vypracování posudku pak soud posudkovou komisi požádal, aby se při vypracování posudku výslovně zabývala otázkou invalidity z mládí. Posudková komise nově posoudila celkový stav žalobce včetně poklesu jeho pracovní schopnosti, přičemž datum změny stupně invalidity stanovila odlišně od posudku ze dne 20. 11. 2024.

20. Z obsahu posudkové dokumentace vypracované posudkovou komisí soud zjistil, že komise jednala v řádném složení, posudek byl vypracován po studiu a zhodnocení zdravotního stavu žalobce na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů dne 23. 6. 2025. Žalobce ani jeho zástupkyně nebyli jednání komise přítomni, tento postup posudková komise odůvodnila poukazem na to, že shromážděné podklady vedly předsedkyni komise k důvodnému předpokladu, že posudková komise bude moci zdravotní stav objektivně posoudit a přijmout posudkový závěr i bez jejich osobní účasti. Dále je z posudkové dokumentace patrné, jaké lékařské nálezy měla komise k dispozici. Na základě posouzení všech zdravotních nálezů relevantních pro souzenou věc [vyšetření MUDr. J. S. ze dne 1. 7. 2020, 9. 11. 2022 a 29. 3. 2023 (psychiatrie), nález MUDr. P. H. ze dne 7. 12. 2022 (kardiologie), vyšetření MUDr. E. N. ze dne 8. 3. 2023 (dermatovenerologie), vyšetření žalobce a zhodnocení jeho zdravotního stavu posudkovou lékařkou prim. MUDr. Z. S., spisová dokumentace Institutu posuzování zdravotního stavu Ústí nad Labem, spisová dokumentace námitkového řízení, zdravotní dokumentace ošetřující lékařky MUDr. L. N. (praktická lékařka)] pak komise dospěla k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí (tj. k 11. 11. 2024) byl žalobce invalidní pro invaliditu třetího stupně, neboť u něj byl shledán pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 70 %.
21. Posudková komise konstatovala, že se u žalobce jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav s tím, že rozhodující příčinou tohoto stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je těžká porucha autistického spektra. Konkrétně konstatovala těžké narušení sociálních dovedností a komunikace, mentální subnormu s nízkou využitelností, přítomnost závažných komorbidit (hyperaktivita, poruchy soustředění neovlivnitelné medikací, těžká forma obsedantně kompulsivní poruchy). Proto posudková komise hodnotila míru poklesu pracovní schopnosti žalobce podle přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a to podle kapitoly V – *duševní poruchy a poruchy chování*, podpoložky 9c – *těžké postižení, těžké narušení sociálních dovedností, inteligence, řečových schopností, verbálního myšlení, dezintegrace, závažné komorbidity včetně mentální retardace, poruchy chování, podstatné snížení mobility*. Pro toto zdravotní postižení stanovuje vyhláška č. 359/2009 Sb. o posuzování invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“) míru poklesu pracovní schopnosti 70-80 %, posudková komise zvolila dolní hranici rozmezí 70 %, protože mobilita žalobce není podstatně snížena, nemá ani žádná závažná interní onemocnění či onemocnění pohybového aparátu. Posudková komise se neztotožnila se zařazením zdravotního postižení do kapitoly V – *duševní poruchy a poruchy chování*, podpoložky 8c – *mentální postižení středně těžkého stupně, IQ 35-49, zachována schopnost jednoduchých fyzických a sociálních aktivit, těžké snížení až vymizení ovládacích a rozpoznávacích schopností*, protože dominující poruchou u posuzovaného není mentální retardace. Posudková komise uvedla, že se snížením procentuálního ohodnocení o 10 % z důvodu adaptace na postižení v roce 2020 lze souhlasit. Tehdy by zdravotní postižení lépe odpovídalo zařazení do kapitoly V – *duševní poruchy a poruchy chování*, podpoložky 9 b) – *středně těžké postižení, podstatně snížená úroveň sociálního fungování, podle rozsahu a tíže postižení funkčních schopností, výkon většiny denních aktivit narušen*, vyhlášky o posuzování invalidity s mírou poklesu pracovní schopnosti 35-60 %. Vzhledem k těžké formě poruchy autistického spektra s podstatně sníženou úrovní sociálního fungování a vzhledem k dalším komorbiditám by posudková komise míru poklesu pracovní schopnosti stanovila na horní hranici 60 %. Posudková komise dále uvedla, že vzhledem k následnému zhoršování funkčního stavu se snížení míry poklesu pracovní schopnosti v roce 2023 již jeví jako podhodnocené (psychiatrické nálezy popisují těžké

poruchy chování a další komorbity, zejména těžkou formu obsedantně kompulsivní poruchy).

22. Posudková komise dále stanovila vznik invalidity třetího stupně na den 9. 11. 2022 což odůvodnila tak, že právě dne 9. 11. 2022 podstoupil žalobce u MUDr. J. S. psychiatrické vyšetření, z něhož vyplynula zvlášť nepříznivá prognóza pracovního zařazení. Dále se posudková komise zabývala existencí tzv. invalidity z mládí. Při tom akcentovala jednu z podmínek přiznání invalidity z mládí, která je splněna právě tehdy, když osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu. Pokud tedy posuzovaná osoba byla zařazena v teoretické nebo praktické přípravě na zaměstnání a díky tomu získala potřebnou dobu pojištění, uznání invalidity z mládí dle komise nepřichází do úvahy.
23. Po zhodnocení výše předestřených důkazů, které byly provedeny při soudním jednání, soud konstatuje, že posudková komise jednala v řádném složení, že posudek ze dne 23. 6. 2025, jenž soud hodnotí jako stěžejní důkaz v tomto přezkumném soudním řízení, byl vypracován po náležitém zhodnocení zdravotního stavu žalobce na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů včetně zhodnocení zdravotního stavu žalobce odbornou lékařkou z oboru psychiatrie při jednání posudkové komise ze dne 20. 11. 2023.
24. Soud uvádí, že se ztotožnil s posudkovým závěrem posudkové komise. Proto s ohledem na vše, co bylo uvedeno shora, dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná, neboť žalovaná při svém rozhodování vycházela z posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem, který neodpovídal úplně zjištěnému skutkovému stavu, neboť datum změny stupně invalidity nestanovil ke dni 9. 11. 2022, tj. k vyšetření MUDr. J. S. z něhož vyplývá zvlášť nepříznivá prognóza pracovního zařazení, nýbrž až ke dni 1. 12. 2022, a to bez jakéhokoli odůvodnění, proč posudková komise stanovila právě toto datum.
25. Soud se dále zabýval námitkou žalobce, že žalovaná porušila ustanovení o řízení, když nepřezkoumala výši invalidního důchodu zpětně ode dne vzniku invalidity, tj. od 2. 9. 2018, jak v řízení požadoval žalobce (zejména svým podáním označeným jako „žádost“ ze dne 26. 4. 2024). Žalobce domnělou nutnost postupovat podle § 56 odst. 1 písm. b) a přezkoumat stupeň invalidního důchodu zpětně od 2. 9. 2018 vyvodil z úvahy, že pokud trpěl těžkou poruchou autistického spektra jak v roce 2012 tak i v roce 2022, musel jí vzhledem k její celoživotní povaze trpět též ke dni vzniku invalidity, tedy již k 2. 9. 2018. Soud k žalobcově úvaze podotýká, že pro určení stupně invalidity není z hlediska vyhlášky o posuzování invalidity rozhodná jen existence postižení a stanovená diagnóza, ale je vždy nutné hodnotit funkční stav posuzovaného, jeho duševní, mentální, komunikační a motorické schopnosti a úroveň jeho sociálního fungování. Žalobce před vznikem invalidity III. stupně byl schopen přípravy na zaměstnání a dle posudkových lékařů nebyly tedy naplněny podmínky pro přiznání invalidity II. stupně dříve, než je stanoveno v posudku. Žalobcova argumentace tedy bez dalšího existenci třetího stupně invalidity před 1. 12. 2022 (ani před 9. 11. 2022 dle posudku ze dne 23. 6. 2025) neimplikovala.
26. Soud shledal, že žalovaná se s požadavkem žalobce na přezkoumání výše invalidity zpětně od 2. 9. 2018 vypořádala na str. 6 napadeného rozhodnutí, avšak toto své vypořádání založila na chybném předpokladu, že je vázána všemi závěry posudku ze dne 20. 11. 2023. Jakkoli je správné konstatování žalované, že posudek ze dne 20. 11. 2023 se stal v důsledku rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 3. 2024, č. j. 42 Ad 17/2023-60, podkladem pro vydání nového rozhodnutí (srov. § 78 odst. 6 s. ř. s.), měla k tomuto posudku přistupovat jako k důkazu, jehož srozumitelnost, úplnost a přesvědčivost může správní orgán volně

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

hodnotit přesně v takovém rozsahu, v jakém to *eo ipso* neznamená odchýlení od právního názoru soudu (srov. § 78 odst. 5 s. ř. s.). Krajský soud posudek ze dne 20. 11. 2023 hodnotil v rozsahu, ve kterém odpovídal na otázku, zda a v jakém stupni byl žalobce invalidní ke dni vydání rozhodnutí žalované ze dne 16. 5. 2023, č. j. X. V rozsahu, ve kterém posudek odpovídal na otázku, ke kterému dni vznikla žalobci invalidita třetího stupně, tedy žalovaná nejen mohla, ale i měla posudek volně hodnotit, především z hlediska, zda byl závěr posudkové komise v posudku srozumitelně a logicky zdůvodněn, tedy zda vyhovoval požadavkům na něj kladeným právními předpisy a judikaturou správních soudů. Žalovaná byla tedy při hodnocení stěžejního podkladu – posudku ze dne 20. 11. 2023 – vedena mylným právním názorem ohledně vlastní absolutní vázanosti posudkovými závěry.

27. K žalobcově námitce, že žalovaná byla povinna o jeho podání ze dne 26. 4. 2024 rozhodnout a pokud tak neučinila, zatížila napadené rozhodnutí „vadou opomenutého výroku“, soud podotýká, že sdělení o nezahájení řízení z moci úřední není rozhodnutím, nýbrž jde o jiný úkon podle části čtvrté správního řádu, který není formalizován (srov. bod 42 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2017, č. j. 9 As 243/2017-95). Správní orgán tedy nebyl povinen o jeho podání rozhodnout samostatným výrokem a jeho vypořádání je co do formy dostačující. Při věcném vypořádání tohoto podnětu pak žalovaná byla vedena nesprávným právním názorem o absolutní vázanosti posudkovými závěry obsaženými v posudku ze dne 20. 11. 2023.
28. Soud s ohledem na výše uvedené napadené rozhodnutí pro vadu řízení dle § 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. přitom platí, že pokud soud zruší rozhodnutí správního orgánu, je správní orgán v dalším řízení vázán právním názorem soudu. Bude proto na žalované, aby znovu o nároku žalobce rozhodla, přičemž bude vycházet z toho, že žalobce byl od 9. 11. 2022 invalidní ve třetím stupni invalidity.
29. Současně soud dle § 60 odst. 1 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce náhradu nákladů řízení nepožadoval a žalované náhrada nákladů řízení nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 20. srpna 2025

Mgr. Václav Trajer v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.